

## Μια περίπλοκη χειρονομία: ο Αχιλλέας, ο Πρίαμος και η τελευταία ραψωδία της Ιλιάδας

Filippomaria Pontani

*Professore Associato di Filologia Classica, Università Ca'Foscari di Venezia*

### Περίληψη

Η Ω της Ιλιάδας δεν είναι από τις πιο αγαπημένες ραψωδίες όσον αφορά το Nachleben της στη σύγχρονη τέχνη και λογοτεχνία. Είναι όμως αναμενόμενο το γεγονός ότι δύο από τις τρεις σπουδαιότερες σύγχρονες ποιητικές συνθέσεις που την έχουν ως αφορμή επικεντρώνονται στην κύρια σκηνή, δηλαδή την πρώτη χειρονομία του Πριάμου όταν παρουσιάζεται ως ικέτης ενώπιον του Αχιλλέα - μια χειρονομία που περιγράφεται στους στίχους 478-479 και 504-506. Αλλά ποια ακριβώς είναι αυτή η χειρονομία; Οι επιστήμονες συζητούν εδώ και δεκαετίες για το θέμα αυτό, το οποίο εξαρτάται εν πολλοίς από τη συντακτική ερμηνεία του στ. 506, από το πώς δηλαδή συντάσσεται το ρήμα "ορέγω" και από το πώς εννοείται η όλη σκηνή της πρώτης επαφής των δύο ηρώων.

Ένα καινούργιο σχόλιο σε αυτό το χωρίο, που διατηρείται στο περιθώριο ενός σχετικά πρόσφατου έντυπου βιβλίου αλλά προέρχεται κατά πάσα πιθανότητα από την εποχή των Ελληνιστικών χρόνων ή της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, συμβάλλει αποφασιστικά στη διευκρίνιση και τη μελέτη της αρχαίας και βυζαντινής συζήτησης για τον στ. 506, και ιδιαίτερα στην αξιοποίηση μιας παρατήρησης που διασώζεται στις Παρεκβολές εις την Οδύσσεια του Ευσταθίου Θεσσαλονίκης.

Με αφορμή την αποκατάσταση αυτής της αρχαίας συζήτησης θα προσπαθήσουμε να διευρύνουμε την οπτική και να εντοπίσουμε στο ομηρικό κείμενο μερικά στοιχεία που αφορούν ένα από τα κύρια μοτίβα της Ω ραψωδίας, δηλαδή το "παιχνίδι" που παρουσιάζει συνεχώς νικητές και νικημένους στο ίδιο επίπεδο, μέσα στην ίδια, ανθρώπινη τύχη, και σε μια διαρκή εναλλαγή ρόλων και προοπτικών.